

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Tekmovanje učenk in učencev 8. in 9. razreda osnovne šole s področja zgodovine

RIMSKI VSAKDAN NA SLOVENSКИH TLEH

DRŽAVNO TEKMOVANJE

10. 3. 2022

Naloga	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Možno št. točk	5	5	5	5	5	4	5	4	4	4	4
Doseženo št. točk											

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

V pripravah na letošnje tekmovanje s področja zgodovine si poglobil/poglobila in razširil/razširila znanje o rimskem vsakdanu na Slovenskem.

Naloge v pisnem preizkusu znanja pozorno preberi, razmisli in jih reši.

Pri nalogah izbirnega tipa označi odgovor, pri nalogah odprtega tipa na predvideno mesto napiši krajši oziroma daljši odgovor.

Pisni preizkus znanja obsega 11 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežeš, je 50.

Čas reševanja je 60 minut.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

1. naloga (5 točk)

Rimljani so s svojo prisotnostjo in načinom življenja temeljito zaznamovali slovenski prostor.

Če je trditev pravilna, označi DA; če je trditev nepravilna, označi NE.

V rimskem času so na območju današnje Slovenije nastala tri velika mesta.	DA	NE
Kolonije so bile večja naselja, med njimi je bila tudi Celeja.	DA	NE
Ustanovitev kolonij sta tudi na območju današnje Slovenije nadzirala senat in ljudstvo Rima.	DA	NE
V času markomanskih vojn so v Ločici ob Savinji postavili legijski tabor, kjer so arheologi odkrili tudi ostanke taborske bolnišnice.	DA	NE
Leta 394 je pri Fluviju Frigidu/Mrzli reki potekal največji vojaški spopad v času antike na današnjem slovenskem ozemlju.	DA	NE

2. naloga (5 točk)

Oglej si sliko in reši naloge.

Arheološka raziskovanja so pokazala, da je v Blagovici v rimskem času stala naselbina.

(Vir: Županek, B. (2021): Rimsko obdobje na Slovenskem: Novejša arheološka odkritja. V: *Zgodovina v šoli*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, letn. 29, št. 2., str. 71.)

a) Kaj je bila ta naselbina? (1 točka)

Označi pravilni odgovor.

- A Vojaški tabor.
- B Poštna postaja.
- C Gradišče.
- D Rečno pristanišče.

b) Na podlagi katerih dveh raznolikih dejstev arheologi sklepajo, da gre ravno za tovrstno naselbino? (2 točki)

c) Utemelji, zakaj lahko trdimo, da poslopja prikazane naselbine niso bila (dovolj) premišljeno umeščena v prostor. (1 točka)

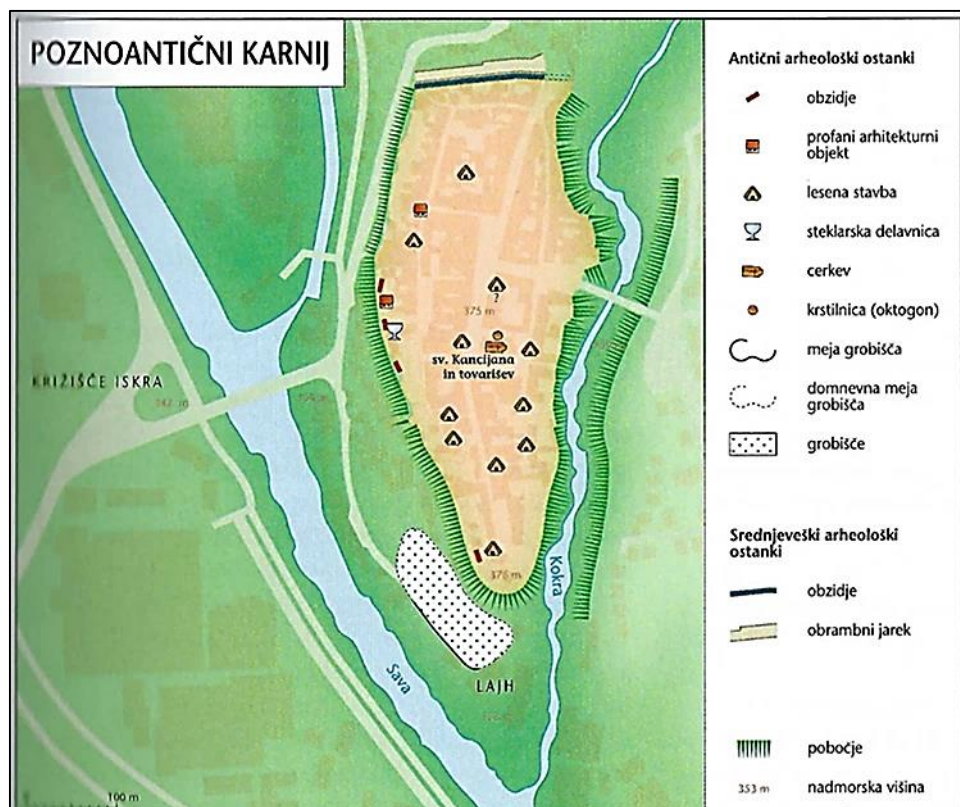
d) Če bi popotnik nadaljeval pot v smeri proti Celeji, bi prispel do naslednje naselbine na meji med Italijo in Norikom. Poimenuj jo. (1 točka)

3. naloga (5 točk)

5

Oglej si zemljevid in reši naloge.

Na sliki je poznoantični Karnij, strateško pomembna antična naselbina.

(Vir: Slovenski zgodovinski atlas (2011). Ljubljana: Nova revija, str. 39.)

a) Poimenuj mesto, ki danes leži na ostankih antičnega Karnija. (1 točka)

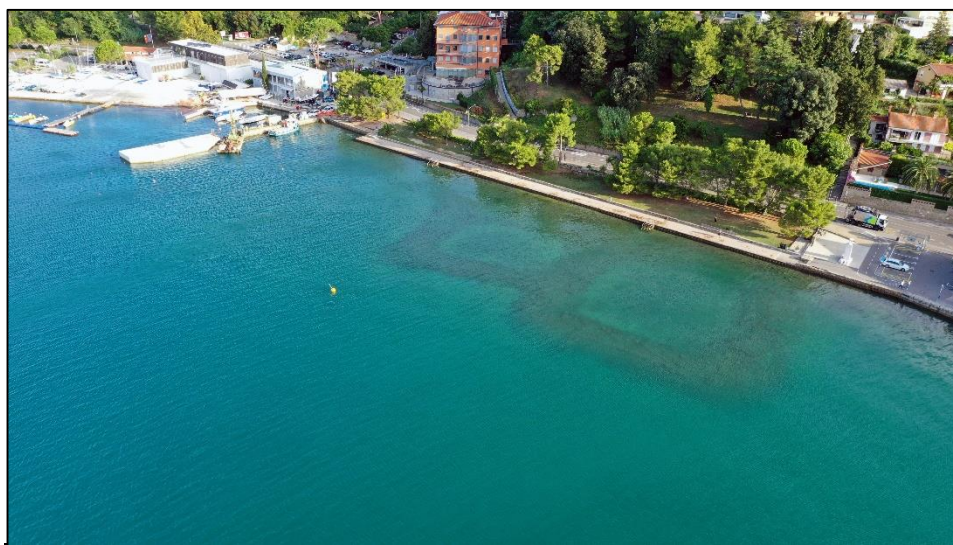
b) S pomočjo zemljevida pojasni, kako je bilo mesto naravno zavarovano in kako ga je zavaroval še človek. (2 točki)

c) Z dvema dejstvoma pojasni, zakaj je bil Karnij v času vdora Germanov strateško pomembno mesto. (2 točki)

4. naloga (5 točk)

5	
---	--

Oglej si sliko in reši naloge.

(Vir: Županek, B. (2021): Rimsko obdobje na Slovenskem: Novejša arheološka odkritja. V: *Zgodovina v šoli*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, letn. 29, št. 2, str. 67.)

a) Poimenuj arheološko najdišče, ki je prikazano na sliki. (1 točka)

b) Kaj je bilo v rimski dobi na danem najdišču? (2 točki)

Označi pravilna odgovora.

A Ostanki temeljev rimske vile.

B Ribogojnica.

- C Manjše pristanišče.
- D Podvodni peskokop.
- E Odprto zasebno kopališče.

c) Na tem arheološkem najdišču so odkrili ostanek lesenega jambora s konca 3. oziroma z začetka 4. stoletja. Pojasni, za kaj so ga pozneje uporabljali in katera naravna značilnost je vplivala na njegovo spremenjeno namembnost. (2 točki)

---

5. naloga (5 točk)

5	
---	--

Spodnje trditve se nanašajo na rimsko bivanjsko kulturo in gradbeništvo.

Če je trditev pravilna, označi DA; če je trditev nepravilna, označi NE.

Kamen iz kamnoloma v Podpeči je bil vir pri zidavi Emone, bil pa je tudi priljubljen element, ki ga je v 20. stoletju uporabljal arhitekt Jože Plečnik.	DA	NE
Najdbe pričajo o tem, da so za vodovodno napeljavo uporabljali tudi lončene in svinčene cevi.	DA	NE
Premožnejši so večerjali v posebnih sobah, kjer je bila postavljena večdelna miza, imenovana kaldarij.	DA	NE
Javne latrine so običajno predstavljale del vsakega urejenega mesta, bile pa so tudi sestavni del javnih term.	DA	NE
Rimska zemljiška razdelitev v obliki centurije je v posameznih delih današnjega Prekmurja vidna še danes.	DA	NE

6. naloga (4 točke)

4	
---	--

Reši naloge.

Celeja je bila eno od številnih mest, ki so jih Rimljani ustanovili in zgradili po celotnem imperiju.

a) Razloži, zakaj se v rimskem imenu *Municipium Claudium Celeia* pojavlja poimenovanje *Claudium*. (1 točka)

---

b) Konec 1. stoletja je bil najverjetneje zgrajen celejanski forum. Bil je razdeljen na dve območji, zahodni – sveti del in vzhodni – profani del. Napiši, v katerem delu je stal kapitolij, in pojasni, zakaj ravno v tem delu. (2 točki)

---

c) Tako kot v drugih rimskih mestih je bila arhitekturna zasnova ulic takšna, da sta se v mestnem središču stikali dve glavni cesti. Napiši, kako so Rimljani poimenovali ti dve glavni cesti v mestu. (1 točka)

---

7. naloga (5 točk)

5	
---	--

Reši naloge.

Celeja je svojo prvo kanalizacijsko napeljavo dobila vzporedno z izgradnjo razvejanega cestnega omrežja v sredini in drugi polovici 1. stoletja.

a) Napiši dve raznoliki rimski gradbeni rešitvi, s katerima so zagotovili neprepustnost kloake. (2 točki)

---

b) Slika predstavlja del rimskega kanalizacijskega omrežja v mestu Celeja. Kaj je na sliki? (1 točka)

Označi pravilni odgovor.

- A Dekorativni element iz latrine.
- B Filter za čiščenje kanalizacije.
- C Pokrov kanalizacijskega jaška.

(Vir: Bausovac, M., Krajšek, J. (2020): *Municipium Claudium Celeia*. Celje: Pokrajinski muzej Celje, str. 75.)

c) V sklop sodobne danes delujoče kanalizacijske mreže je še vedno vključenih kar nekaj metrov rimskih kanalov. Koliko? (1 točka)

Označi pravilni odgovor.

- A Vsaj 400 m.
- B Natančno 800 m.
- C Več kot 1460 m.

d) Kam so se iztekale odplake iz glavnih kanalov Celeje? (1 točka)

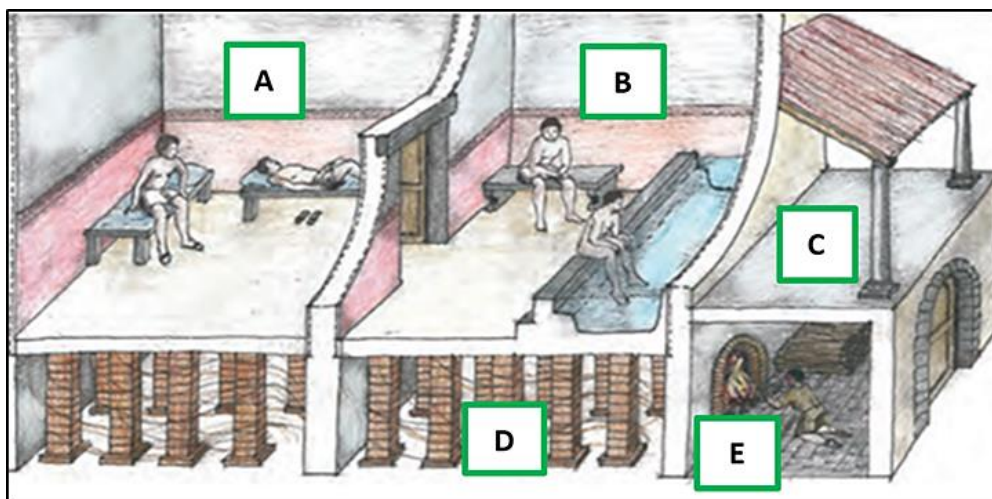
---

8. naloga (4 točke)

Oglej si sliko in reši naloge.

4	
---	--

Na sliki je predstavljena rekonstrukcija raziskanega dela javne zgradbe v Celeji.

(Vir: Bausovac, M., Krajšek, J. (2020): *Municipium Claudium Celeia*. Celje: Pokrajinski muzej Celje, str. 75.)

a) Del katere javne zgradbe predstavlja slika? (1 točka)

---

b) Kaj je bil hipokavst in na kakšen način je deloval? (2 točki)

---

c) Katera črka na sliki označuje hipokavst? (1 točka)

---

9. naloga (4 točke)

4	
---	--

Oglej si sliko in reši naloge.

(Vir: *Keramika iz časov Rimljanov*, dokumentarna oddaja RTV SLO (2014). Dostopno na spletnih straneh MMC RTV SLO <http://4d.rtv slo.si/#arhiv/dokumentarna-oddajakulturno-umetniški-program/174255984> [30. 1. 2022].)

a) Od koga so Rimljani prevzeli izdelavo amfor? (1 točka)

Označi pravilni odgovor.

- A Od Etruščanov.
- B Od Italikov.
- C Od Grkov.

Amfore so bile različnih oblik in so se uporabljale za različne namene.

b) Nekatere amfore so bile v notranjosti prevlečene s smolo. Za kaj so se uporabljale? (1 točka)

---

c) Kako so vedeli, kaj je v amforah, ne da bi jih pri tem odprli? (1 točka)

---

d) Razloži, zakaj je amfora svojo vsebino ohranjala dolgo svežo. (1 točka)

---

10. naloga (4 točke)

4	
---	--

Preberi pisni vir in reši naloge.

»Rimski sistem izobraževanja je temeljil na grškem in mnogi od privatnih učiteljev so bili grški sužnji ali osvobodenci. Način učenja, ki se je uveljavil v Rimu, se je kasneje razširil po provincah. Učili so se tako fantje kot dekleta, čeprav ne nujno skupaj. Javnih, široko dostopnih šol, brez plačila šolnin, kot jih poznamo danes, pa skoraj ni bilo. Prav tako ni bilo nobene s strani države uveljavljene obveze; o šolanju otroka je, tako kot o vseh drugih stvareh v otrokovem življenju, odločal njegov oče, pater familias. /.../ Običajno so se učenci zbirali okoli učitelja na trgih ali javnih prostorih. Posebnih stavb, ki bi bile namenjene izključno šoli, ni bilo. /.../ Poleg osnov branja, pisanja in računanja so se učenci sčasoma urili tudi v poznavanju literature, slovnici, retoriki in, kot zadnja stopnja v dolgoletnem šolanju, filozofiji.«

(Vir: Županek, B. (2021): Rimsko obdobje na Slovenskem: Novejša arheološka odkritja. V: *Zgodovina v šoli*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, letn. 29, št. 2, str. 63.)

a) S pomočjo vira primerjaj vlogo države pri šolanju otroka v rimskem času in danes. (1 točka)

---

b) S pomočjo vira primerjaj šolski prostor v rimskem času in danes. (1 točka)

---

c) Katera dva učna predmeta sta bila pri starih Rimljanih obvezna, danes pa spadata med izbirna učna predmeta v osnovni šoli? (1 točka)

---

d) Kolikšen delež ljudi, ki so bili stari nad 15 let, je bilo pismenih v rimskem času na Slovenskem? (1 točka)

Označi pravilni odgovor.

- A Manj kot 10 %.
- B Med 10 in 15 %.
- C 20 %.
- D Med 20 in 25 %.

11. naloga (4 točke)

4	
---	--

Oglej si sliko in reši naloge.

(Vir: Županek, B. (2021). Kako so živeli? Vsakdan v rimskem času na naših tleh. V: *Zgodovina v šoli*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, letn. 29, št. 2, str. 59.)

a) Na kateri rimski praznik se nanaša upodobitev na zgornjem mozaiku? (1 točka)

---

b) S pomočjo slike razberi dve značilnosti omenjenega praznika. (2 točki)

---

c) Nekateri prazniki in navade so se ohranili do današnjih dni. V katerem rimskem prazniku lahko prepoznamo nekatere današnje božične navade? (1 točka)
